

Asia: VN/13193/2022-OM-24

Luonnos hallituksen esitykseksi Syyttäjälaitoksesta annetun lain ja oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Ovatko Syyttäjälaitoksesta annettuun lakiin ehdotettavat säännökset riittävät tietosuojan vahvistamiseksi sen lisäksi, mitä rikosasioiden tietosuojalaissa säädetään?

Luonnoksen mukaan esityksellä ehdotetaan täsmennettäväksi rikosasioiden tietosuojalain mukaista Syyttäjälaitoksen rekisterinpitovastuuta. Oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta annetun lain 7 §:ää ehdotetaan muutettavaksi sen varmistamiseksi, että Syyttäjälaitoksesta annetun lain säännökset eivät olisi sen kanssa ristiriidassa. Lisäksi tietovarantolaissa ehdotetaan jaettavaksi rekisterinpitäjän vastuut, jotka liittyvät tietovarantoon luovutettavien henkilötietojen sekä tietovarannosta edelleen muille vastaanottajille luovutettavien henkilötietojen paikkansa pitävyyteen ja täsmällisyyteen.

Kiinnitän huomiota ehdotettuun syyttäjälaitoksesta annetun lain 22 d §:ään.

Sen mukaisesti rikosasiassa käsittelyjärjestelmään rekisteröity luonnollisen henkilön henkilötunnus, kotiosoite ja muu yhteystieto olisivat salassa pidettäviä. Tällaisen tiedon saisi luovuttaa järjestelmästä ainoastaan, jos se on tarpeen syyttäjän tai muun viranomaisen tehtävän suorittamiseksi. Rekisteröidyn rikosasian julkisuuteen ja salassapitoon sovellettaisiin muutoin, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Säätelyn tarkoituksena on vahvistaa näiden henkilöiden yksityiselämän suojaa ja turvallisuutta (s. 24), koska julkisuuslain säännökset eivät suojaa aukottomasti rikoksen asianosaisten yhteystietoja, joita voi sisältyä sellaisiin asiakirjoihin, joihin kohdistuu yleinen tiedonsaantioikeus (s. 38).

Säätämisyjärjestelyperustelujen mukaan lähtökohtaisesti kaikessa rikosasioihin liittyvässä henkilötietojen käsittelyssä on kyse arkaluonteisista henkilötiedoista, ja myös syyttäjien

suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn liittyvän sääntelyn tulisi olla kokonaisuutena riittävän yksityiskohtaista ja kattavaa (s. 47). Ehdotetun salassapitosäännöksen tavoitteena olisi varmistaa, että yksityiselämän suojaa arkaluonteisessa rikosasiassa ei rajoiteta pidemmälle kuin on välttämätöntä. Samalla rajattaisiin varmemmin riskejä asianosaisten turvallisuudelle sellaisissa rikosasioissa, joissa heihin voi kohdistua uhkaa. Ehdotetun salassapitosäännöksen tavoitteena olisi varmistaa, että yksityiselämän suojaa arkaluonteisessa rikosasiassa ei rajoiteta pidemmälle kuin on välttämätöntä. Samalla rajattaisiin varmemmin riskejä asianosaisten turvallisuudelle sellaisissa rikosasioissa, joissa heihin voi kohdistua uhkaa (s. 53).

Vaikka ehdotetulle henkilötunnuksen ja yhteystietojen salaamisessa on esitetty perusteita, jotka suurelta osin ovat ymmärrettäviä ja hyväksyttäviä, pidän ehdotusta henkilötunnuksen ja yhteystietojen kategorisesta salassapidosta ilman muiden rikosprosessiketjun toimijoiden – poliisi, tuomioistuimet ja täytäntöönpanoviranomaiset – osalta tehtävää arviointia erikoisena.

Myös säätämisyjärjestysperustelut tältä osin ovat ohuehkokat huomioiden asian merkitys.

Yhteystietojen salassapito olisi mielestäni tarkoituksenmukaisempaa arvioida kokonaisuutena osana julkisuuslain uudistusta.

Muilta osin asiassa ei ole lausuttavaa.

Onko syyttäjien suorittaman henkilötietojen käsittelyn kannalta muita lain täsmennystarpeita?

-

Onko ehdotettava oikeushallinnon valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitoa koskeva ratkaisu toimiva?

-

Pidättekö oikeushallinnon viranomaisen määritelmän muutosta tarpeellisena tai liittyykö siihen ongelmia?

-

Muut huomiot/ lausuntonne hallituksen esityksen luonnoksesta

-

Eteläpää Mikko

